

Alain de Benoist: Le Pen esélyeiről és Orbán harcáról

Het Válasz - 2012.04.30

Alain de Benoist francia filozófus a Heti Válasznak adott interjújában a Nemzeti Front megerősödésének okait és lehetőségeit elemzi, valamint védelmébe veszi Orbán Viktor európai politikáját.

Történt egyáltalán valami érdekes a francia elnökválasztási kampányban?

Felettebb unalmasnak éreztem az egész kampányt.

Merthogy?

A jelöltek nem foglalkoztak az igazán fontos kérdésekkel. Ahelyett, hogy a pénzügyi válságra, a nemzetközi politika kihívásaira figyeltek volna, megelégedtek másodlagos fontosságú, súlytalan ügyekkel. Mindez csak tovább szélesíti a nép és a politikusai közötti szakadékot. Azon jóslatok persze, hogy majd éppen ezért eleve kevesen mennek el szavazni, nem teljesültek, a távolmaradók száma nem volt jelentős. Ámde igenis jelzésértékű, hogy a választók majdnem fele nem a jelenlegi rendszer két jelöltjét, Nicolas Sarkozyt vagy François Hollande-ot választotta az első fordulóban, hanem valódi alternatívákat kerestek.

Többek között Marine Le Pent. A Nemzeti Front jelöltje tekinthető jobboldalinak?

A Nemzeti Front természetesen megmaradt továbbra is egy jobboldali pártnak, de Marine Le Pen - apjával ellentétben - nagyon helyesen megértette, hogy a mozgalomnak nem szabad pusztán szélsőjobboldali erőként megjelennie, hanem voltaképpen „a nép pártjaként” túl kell lépnie a bal-jobb megosztottságon.

Miben áll az új Nemzeti Front lényege?

Marine Le Pen jelentős változásokat vezetett be. Gyakorlatilag sikerült kiszorítania a régi, hagyományos, szélsőséges nézeteket a pártból. A német megszállás vagy a francia fasizmus iránti nosztalgiát már nem képviseli a Nemzeti Front. Gazdaságpolitikában is változást hozott. Korábban a párt inkább liberális volt e téren, Marine Le Pen azonban határozott antikapitalista vonulatot képvisel. Ennek révén tudott új szavazókat megszólítani, akik látják a bevándorlás káros gazdasági következményeit, a munkanélküliséget és a fizetésük csökkenő vásárló értékét. Le Pen szavazói főleg a már válságba került alsóbb osztályokból, illetve a lecsúszástól féltő középosztályból kerülnek ki. Marine Le Pen a bevándorlás-kritikáját is egy általános iszlámkritikává szélesítette ki, amit személyesen én problematikusnak érzek. Valamint gyakorlatilag a francia politika legjakobinusabb szereplőjévé lépett elő, védelmezve olyan baloldali, jakobinus eszméket, mint a nemzetállam, a laicizmus. Jakobinus fordulatából következik, hogy elutasítja a kulturális, regionális sokszínűséget, a többnyelvűséget, a kommunitarizmust. Ez az egyik legnagyobb hibája, szerintem.

A Nemzeti Front számos hagyományos szavazója, így például az ultrakonzervatív katolikusok elárulva érzik magukat, főleg Le Pen laicista nyelvezete miatt.

Nem mondanám, hogy a párt egésze teljesen kidobta volna korábbi ideológiáját, de tény, hogy például a reakciós katolikus köröktől, amelyek egykoron a francia szélsőjobboldal egyik fontos elemét alkották, eltávolodott. Eme katolikus körök, amelyekre ön is hivatkozik, nem csak a laicizmust róják fel Marine Le Pennek, hanem azt is, hogy egyre több homoszexuális dolgozik a Nemzeti Frontban, és a párt nem utasítja el egyértelműen az abortuszt.

E körök napilapja, a Présent, az első fordulót követően mégis diadalittasan írta címlapján, hogy a baloldalnak továbbra sincs többsége Franciaországban. De van-e a jobboldalnak?

Sok tekintetben eleve meghaladottnak érzem, hogy a francia belpolitikát a jobb- és a baloldal kettőségében írjuk le. A gazdasági válság újabb ellentéteket hívott elő. Persze mondhatjuk, hogy mind Sarkozy UMP-je, mind a Nemzeti Front elméletileg jobboldali pártok, és valóban: Le Pen szavazóinak csak egynegyede lenne hajlandó a baloldali François Hollande-ra szavazni a második fordulóban. Ráadásul a konzervatív UMP szavazói közül is egyre többen tartják elképzelhetőnek, hogy a nyári parlamenti választásokon, ha a szocialista jelölttel szemben csak egy frontista maradna talpon, akkor inkább őt választják.

Marine Le Pen mindig is a nemzetállamokat védte az Európai Unióval szemben, Sarkozy pedig maga is elkezdte kritizálni Brüsszelt. Ez egy közös pont lehet a szavazók számára is.

Sarkozy csak úgy tesz, mintha ellenezné az Európai Uniót, mert így próbálja meg elhódítani a Nemzeti Front szavazóit. Sarkozy azonban ugyanúgy a globalizáció elkötelezett híve, mind maguk a szocialisták is. A Nemzeti Front viszont valóban komolyan gondolja, hogy a válságot csak a nemzetállamiság megerősödésével tudjuk kivédeni. Marine Le Pen ezért mára a jakobinus eredetű nemzetállami szuverenitás eszméjének legnagyobb híve lett! Ez szerintem súlyos hiba a részéről. Nem hinném, hogy a jakobinus nemzetállamiság a megoldás. Elvégre, amint a nagy német gondolkodó, Carl Schmitt már a harmincas években is megállapította: maguk a nemzetállamok is válságba jutottak.

Bizonyos kérdésekhez túl erőtlenek, másutt meg feleslegesen erőlködnek.

Így van. A nemzetállamok túl nagyok ahhoz, hogy a polgárok mindennapjait érintő problémákat meg tudják oldani, túl nagyok eleve egy működőképes demokráciához. Viszont másrésről meg a nemzetállamok túl kicsik ahhoz, hogy a nemzetközi tőke, a multinacionális vállalatok jelentette globális kihívásokra választ tudjanak adni. Ha csak az elmúlt tíz évet nézzük, megállapíthatjuk, hogy a nemzetállamok mozgásteret jelentősen beszűkült.

Mi lenne a kiút?

Egyértelműen az európai államok föderációja, amely képes lenne legyőzni a teljesen korlátlanul vált kapitalizmust. De jelenleg ehhez a feltételek még nem adóttak.

Ezzel szemben azt látjuk, hogy Európa minden országában a nacionalista konzervatívok vagy eleve a szélsőjobboldali erők profitálnak a válságból. Nem csak ez európai gondolat nem jelenik meg, de a szélsőbaloldal sem találja önmagát.

A baloldal és a szélsőbaloldal elfelejtette történelmi gyökereit, küldetését, és így Európa minden országában tökéletesen elszakadt a néptől, a nép valós problémáitól. A szociáldemokraták teljesen elárulták baloldaliságukat, és gyakorlatilag a globális kapitalizmus hívei lettek maguk is. A szélsőbaloldal pedig megelégedik azzal, hogy a társadalom periférikus csoportjaival, a bevándorlókkal, az illegális menekültekkel, a homoszexuálisokkal, a drogokkal foglalkozzanak, pedig ezen témák és kisebbségek irányába a nép többsége eleve érdektelen vagy ellenséges. A baloldal még mindig nem látja be, hogy a túlzott bevándorlás okozta társadalmi problémák első számú vesztese maga a munkásosztály. A munkásosztály észrevette tehát, hogy a szélsőbaloldal valójában a bevándorlókkal egy új proletariátust akar képezni, s azzal cserélné le a nemzeti munkásosztályokat. A szélsőbaloldal tehát már nem az alsóbb osztályok érdekeit képviseli - hanem a bevándorlókét és az egyéb marginális csoportokét. Éppen ezért a baloldal és a szélsőbaloldal számos egykori szavazója a Nemzeti Frontot választja, mert Marine Le Pen pártja lett a valódi munkáspárt. A munkásság 35 százaléka órá szavazott, a baloldal jelöltjei jóval elmaradnak ettől az aránytól.

A második fordulóban azonban nem lesz már ott Marine Le Pen. Egy szocialista jelölt - még ha csak kisebbségi rosszként is - nem lenne jobb a munkásságnak? Hollande talán merne ellentmondani a piacoknak.

Nem gondolom. Hiányzik az akarat, és hiányoznak az ehhez szükséges eszközei is. Ha ő lesz az elnök, és ez egyre valószínűbb, akkor legfeljebb majd újratárgyalatja a fiskális paktumot a németekkel, és belevesznek egy kiegészítést arról, hogy a növekedés is fontos. Ennyi. De ez az egész folyamat lényegén semmit se változtatna. A most készülő Európai Stabilitási Mechanizmus ugyanis ugyanolyan kemény szervezet lenne, mint az IMF, amely csak akkor ad támogatást, ha az államok brutális megszorításba kezdenek. Az európai fiskális unió követeléseai ugyanolyan elviselhetetlenek lesznek, mint amilyenek az IMF-éi.

Ha bukik Sarkozy, elképzelhető, hogy a francia jobboldalt Marine Le Pen szervezi újjá egy kibővített Nemzeti Frontban?

Nehéz ezt most így megjósolni, de az ötlet nem egészen irreális. Ha Sarkozy bukik, bizonyosan jelentős forrongás indul a konzervatív kormánypárton belül, és mivel Sarkozy nem kívánna ellenzékiként a politikában maradni, vélhetően a jelenlegi kormánypárt osztódásnak indulna. Le Pen nagy terve, hogy a széteső kormánypárt egyes tagjait megszólítsa. Az sem kizárt, hogy a Nemzeti Front nevét is lecserélik, hogy így tegyék könnyebbé az átállást. Ha a nyári parlamenti választásokon sikerülhet Le Penéknek immáron képviselőket küldeniük a párizsi parlamentbe, akkor az már jelentős fordulat lenne. A jelenlegi francia választási rendszer igencsak kedvezőtlen a kisebb pártok számára, a Nemzeti Frontnak hiába van országosan tíz-húsz százalékos népszerűsége, nincs parlamenti képviselete. Franciaország húsz százalékát tehát jelenleg senki sem képviseli a francia parlamentben! Ha Le Pennek sikerül jelöltjeit a két nagy pártéival szemben győzelemre vinni, az bizonyosan újabb lépés lehetne afelé, hogy a Nemzeti Frontból egy nagy jobboldali gyűjtőpárt váljék.

Őn az Új Jobboldal (Nouvelle Droite) nevű szellemi áramlat vezető filozófusa, akinek hatása Európa valamennyi - nem csak nyugati - államában érződik. Ugyan iskolája tudatosan „metapolitikaiként”, azaz a napi politika felett állóként, határozza meg magát, éreznek azonban bármelyik francia elnök-jelölt irányába kisebb vagy nagyobb szimpátiát?

Ha az én politikai szimpátiám érdekli, akkor elmondhatom, hogy elég ritkán szoktam szavazni, mert a jelenlegi pártokat egy és ugyanazon rendszer játékosainak tartom, azaz velük nem tudunk rendszerváltást végrehajtani. Idén már az első fordulóban is otthon maradtam, és a második fordulóban sem tervezek elmenni. Barátaim közül igen sokan szavaztak Marine Le Penre vagy a szuverenista Nicolas Dupont-Aignan-ra, de az Új Jobboldal köreiben François Hollande-nak és a kommunista Jean-Luc Mélenchonnak is vannak támogatói. De bárhogy is szavazzanak az Új Jobboldal hívei, csak jobb híján tudnak valakit választani. Hollande például bizonyosan sokat profitált Nicolas Sarkozy népszerűtlenségéből. Az emberek ma már nem arra szavaznak, akit a legjobbnak találnak, hanem akit a legkisebb rossznak. És sokak szemében, még az Új Jobboldalon is, Hollande a kisebbik rossz Sarkozyval szemben.

Hollande legalább újratárgyalná a németek által erőltetett fiskális uniót. De miről kéne szólnia egy német-francia irányítású Európának? A németek csak a spórolást hangsúlyozzák, a franciák meg még azt sem.

Szerintem az, hogy a németek a saját érdekeiket védik, teljességgel érthető és jogos, elvégre Németország már eddig is elég sokat fizetett a többieknek. Németország a mai helyzetben jól ki tudja használni saját ipari fejlettségét és az euró gyengeségét, és így export világhatalommá nőtte ki magát - egyedülként a kontinensről. De ez azt is jelenti, hogy a németek nem érdekeltek a jelenlegi viszonyok gyökeres megváltoztatásában, és továbbra is atlantista és neoliberális politikát fognak folytatni. Persze az euró-válságban nekik is megvan a felelősségük, ugyanis nem kellett volna az euró árfolyamát a régi német márkához rögzíteni. Ez csak erősítette az Európán belüli gazdasági különbségeket. A déli államok, amelyek elvesztették az önálló pénzpolitikájukat, nem tudnak mást tenni, mint állandóan hitelért fordulni a nemzetközi szervezetekhez vagy a piacokhoz. Ez pedig immáron tarthatatlan eladósodottságot eredményezett Dél-Európában.

Nem csak Dél-Európa, de Magyarország is ki van szolgáltatva a brüsszeli meg nemzetközi neoliberális diktátumoknak. Követi a magyar fejleményeket?

Igen, nagyon nagy érdeklődéssel figyelem Magyarország vitáját az európai intézményekkel. Nem tudom, Orbán úrnak megvannak-e az eszközei, hogy harcában kitarson, de már az nagy szó, hogy egyáltalán a célt megfogalmazta. Látom azt is, amint Európa „keresztény gyökereit” próbálja védelmezni. E téren nekem kissé más a véleményem. Elismerem, hogy a kereszténység jelentősen járult hozzá Európa kultúrájához, de ebben nincs egyedül. Szerintem Európa gyökereit sokkal inkább a hellén-római hagyományban kéne keresni, azaz a kereszténység születését megelőző évszázadokban, az antikvitásban.

Feltehetően a francia értelmiségi világ mást is kifogásolna azért Orbánon.

A francia értelmiség többsége talán nem is követi a magyar helyzetet. Ne felejtse el, hogy sajnos a franciák meglehetősen bezárkózóak, és nem igazán érdeklődnek a nemzetközi folyamatok iránt. A többségük valószínűleg még Orbán nevét sem hallotta. De persze François Hollande, akiben annyira bízok most sok európai, akár csak pár hónappal ezelőtt maga is még teljesen ismeretlen volt a kontinensen.

Alain de Benoist, francia filozófus. 1943-ban született a mai Tours-ban. Jogot, filozófiát,

teológiát és történelmet tanult a párizsi Sorbonne egyetemén. Fiatalként az antikommunista, szélsőjobboldali egyetemi ifjúság köreiből tevékenykedett. A hatvanas évek közepére azonban eltávolodott a francia nacionalizmustól, és az egységes európai gondolat szószólója lett. A hatvannyolcasok előtt fogalmazta meg az Új Jobboldal gondolatát. Filozófiai iskolája elutasítja az egyenlőséget, és a népek, a kultúrák önállóságát, önrendelkezési jogát hangsúlyozza. Az iskola Nietzschét tekinti legfőbb mesterének, bírálja a kereszténységet, és a hellén-római-germán hagyományhoz térne vissza. Egyaránt szemben állt a szovjet kommunizmussal és az angolszász liberalizmussal. Az Új Jobboldal, Franciaországon kívül, jelentős szellemi hatást gyakorol mind a mai napig Németországban, Olaszországban vagy az amerikai radikális baloldalon, de az utóbbi időben egyre több orosz értelmiségi is csatlakozik Benoist nézeteihez, amelyekből Putyin ideológusai is merítenek. Alain de Benoist három francianyelvű folyóiratot ad ki, a berlini Junge Freiheit hetilap munkatársa, több mint ötven könyv szerzője, írásait tizenöt nyelvre fordították le. 1977-ben, a Jobbról nézve (Vu de droite) című könyvéért a Francia Akadémia díját nyerte el. Párizsban él.